

Mænd, som de fleste paa vor Side nære de bedste Jølelser for, at det er beklageligt, om Samarbejdet skulde lide Skaar derved, at den fornødne Tillid til Ledelsen glipper.

De to hidtil nævnte Grupper ere Folkestingsgrupper. Ingen af dem behersker noget uden for Folketinget. Det gør det tredje Parti. Højre er Landsting, Højre er Regering. Paa ethvert Punkt, hvor der bliver Spørgsmaal om, hvad der kan udrettes, er det Højre, der maa spørges efter. Det kommer an paa, hvad man kan enes om med Højre. Nu er det jo en bekendt Sag, at der i den seneste Tid inden for Højre har været en Del Gæring, og at Partiet maasse næppe længer er en saa kompakt Enhed, som vi have været vant til at anse det for i en lang Række af Aar. Man kan tillægge disse Brydninger større eller mindre Betydning — jeg for mit Vedkommende er tilbøjelig til ikke at tillægge dem synderlig stor Betydning — men i hvert Fald er det sikkert, at de hidtil ikke have paavirket Partiets Stilling over for Regeringen. Ministeriet staar vedvarende som Højres anerkendte Fører, som den ansvarlige Leder af Partiets Arbejde og Politik. Naar der spørges efter Højre, er det altsaa først og fremmest Regeringen, der spørges efter. Det bliver i første Række Regeringens Evne og Regeringens Vilje, der er Tale om, naar vi ville vide, hvilke Udsigterne ere for et heldbringende Samarbejde med Folketinget.

Maa jeg nu gentagde for Dem, mine Herrer, hvorledes Stillingen var, da vi samledes her i Fjor ved denne Tid. Vi stode her med et nyvalgt Folketing, med et nyt Flertal. Tinget og Ministeriet stod til Dels fremmede, endnu uprøvede over for hinanden. Der var, som det syntes, saa liden Forstaaelse af, hvad det ny Reformparti ønskede og vilde, at man endogaa kunde høre Fantasier fra Højres Side om, at maasse vilde Folketinget begynde med at nægte Finansloven, og jeg ved ikke hvad. Paa den anden Side stode vi over for Regeringen uden ret at vide, hvad vi kunde vente os af den. Straks efter Valget i Foraaret 1895 havde Regeringen ilet med at tilkendegive, at den i politisk Henseende stod frit, at den lige saa beredvillig vilde søge Samvirken med det ny Folketing som med det tidligere, og intet stemmede mere med vort Dnsse end, at saa et forstaaende Samarbejde i Gang. Fra Konseilspræsidentens Side var det blevet erklæret, at Regeringen stod paa Forligets Grund, som Udtrykket er, og at dens Opgave var at være den villige Hjælper og Mægler mellem de to Ting. Vi saa med nogen Forventning hen til det Arbejde, som forestod, haabende, at det skulde vise sig at være Vejen, ad hvil-

ken der kunde naas tilbage til en virkelig konstitutionel Tilstand. Jeg for mit Vedkommende udtalte derfor i Fjor, at om Regeringens gode Vilje var der paa Forhaand ingen Grund til at tvivle, og at det stod til at haabe, at den ogsaa maatte vise sig i Besiddelse af den lykkelige Haand, uden hvilken selv den bedste Vilje vilde kunne vise sig frugtesløs. — Nu, mine Herrer, vi ere jo alle erfarne Verdensmænd, og vi vide derfor, at smukke Ord ere ikke tilstrækkelige. Ofte dækte de venstfabeligste Forsikringer over Hensigter og Gerninger, som gaa i helt modsat Retning. Jeg skal da rolig henstille til enhver Mand her i Salen, hvorvidt Reformpartiet i den forløbne Samling har handlet i denne Forsonlighedens og Imødekommenshaand eller ikke. Jeg tror, det vil være vanskeligt at nævne noget tilsvarende Eksempel paa en lovgivende Forsamling, som staaende over for et Ministerium af Modstandere, har indtaget en Holdning, saa helt igennem ikke blot medgørlig, men imødekommende og venstfabelig. Naar Ministeriet traadte frem, her, skulde man tro, at det stod ikke mellem politiske Modstandere, men mellem Meningsfæller og Støtter. Vi stillede os saaledes uden Vanskelighed eller Besvær, fordi det stemmede med vore oprigtige Ønsker. Og ud fra denne Tankegang lededes vort Arbejde. Paa Finansloven gik Arbejdet saaledes, at der ikke har været noget tilsvarende i Mands Minde. Det er mig kært at sige, at det ogsaa erkendtes fra alle Sider, at der ingen Sinde i Finansudvalget har været arbejdet med saa stor Nedebønhed til at lempe sig, med saa stor Hensynsfuldhed over for ethvert Mindretals Anskuelser. Det lykkedes derfor ogsaa at opnaa samstemmende Indstillinger paa saa godt som ethvert Punkt. Paa de militære Bevillinger, som jo gennem mange Aar have været det bitre Stridens Oble, rakte Folketingets Flertal sig saa langt, at det endog efter mange af Medlemmernes Mening — hvad jo er alle bekendt — var for langt. Over for Kjøbenhavns Befæstning, ved hvis Tilblivelse og Godkendelses Historie det er unødvendigt at dvæle, tog Flertallet den Stilling — som i øvrigt var i nøje Samklang med den Holdning, som allerede straks efter Forliget fra vor Side var betonet — loyalt at anerkende Virkningerne af den lovmæssig skete Godkendelse, saa langt som disse Virkninger lovmæssig rakte. Paa de saakaldte „fri“ militære Bevillinger skete Medsættelserne med varsom og hensynsfuld Haand. Saaledes kom der paa Krigsministeriets Budget kun forholdsvis saa og smaa Punkter til at være Genstand for Meningsforskel, paa Marineministeriets end ikke en eneste